

Katyń 1940

<https://katyn.ipn.gov.pl/kat/form/r24740093,334.html>
19.09.2026, 11:56

[Wstęp](#) | [Represjonujący](#) | [Represjonowani](#)

334

Sygnatura oryginalna:

II Ds. spec. 314/45

Sygnatury IPN:

IPN Kr 303/1

IPN Kr 303/2

IPN Kr 303/3

IPN Kr 303/4

IPN Kr 303/5

IPN Kr 303/6

IPN Kr 303/7

IPN Kr 303/8

IPN Kr 303/9

IPN Kr 303/10

IPN Kr 303/11

IPN Kr 303/12

IPN Kr 303/13

IPN Kr 303/14

IPN Kr 303/15

IPN Kr 303/16

IPN Kr 303/17

IPN Kr 303/18

IPN Kr 303/19

Tytuł teczki:

Akta Prokuratora Specjalnego Sądu Karnego w Krakowie w sprawie p-ko Ferdynandowi Goetel i innym podejrzanym o współpracę z okupantem niemieckim

Typ sprawy:

akta prokuratorskie

Data rozpoczęcia sprawy:

12-06-1945

Data zakończenia sprawy:

04-09-1956

Opis sprawy:

Akta Prokuratury Specjalnego Sądu Karnego w Krakowie w sprawie przeciwko Ferdynadowi Goetlowi (Goetel), Janowi Emilowi Skiwskiemu, dr. Marianowi Wodzińskiemu i Urbanowi Franciszkowi Prochownikowi, którzy w kwietniu 1943 r. byli na miejscu ekshumacji zamordowanych oficerów polskich w Katyniu (w ramach niemieckiej akcji propagandowej,

m. in. polegającej na wysyłaniu przedstawicieli różnych warstw społeczeństwa polskiego do Katynia, aby byli świadkami odkrywania masowych mogił). Według informacji prokuratury mieli w czasie wojny publicznie wypowiadać się, że odpowiedzialność za mord w Katyniu ponosi strona sowiecka. Wobec powyższego postawiono ich w stan oskarżenia pod zarzutem "współpracy z okupantem" (art. 1 par. 2 z dekretu PKWN z dn. 31 sierpnia 1944 r.). W trakcie śledztwa powoływano na świadków osoby zasłużone dla polskiej kultury, prowadzono przesłuchania w ten sposób, aby w protokołach przesłuchań znalazły się wypowiedzi wskazujące Niemców, jako sprawców zbrodni w Katyniu. 15 czerwca 1945 r. został aresztowany U. F. Prochownik. 25 czerwca 1945 r. zostały wydane zarządzenia o aresztowaniu F. Goetla i J. E. Skińskiego, natomiast 7 lipca 1945 r. zarządzenie o aresztowaniu M. Wodzińskiego - nie zostali jednak ujęci, prokuratura wysłała za nimi listy gończe. W gronie oskarżonych jedynie Jan Emil Skiński był współpracownikiem Urzędu Propagandy GG, piszącym w prasie "gadzinowej", w "Przełomie" (wydawany pod niemiecką kontrolą, a imitującym pismo konspiracyjne). Pozostali oskarżeni nie współpracowali z Niemcami, nie publikowali również tekstów w prasie okupacyjnej na temat wyjazdu do Katynia. Pisarz Ferdynand Goetel wyjechał do Katynia za zgodą władz podziemia, dr Marian Wodziński był członkiem oficjalnej delegacji PCK, a Urban Franciszek Prochownik robotnikiem z fabryki "Zieleniewskiego" w Krakowie. Dowodem w sprawie przeciwko U. F. Prochownikowi miał być udzielony przez niego wywiad opisujący jego podróż do Katynia, zamieszczony w kontrolowanym przez Niemców "Gońcu Krakowskim". U. F. Prochownik bronił się przed oskarżeniem twierdząc, że jego wypowiedzi dla "Gońca Krakowskiego" zostały zmanipulowane przez dziennikarza prowadzącego z nim wywiad. Zebrane przez prokuraturę świadectwa osób znających Prochownika zgodnie wykluczały możliwość podjęcia przez niego współpracy z Niemcami w okresie okupacji. Ostatecznie Prochownik został wypuszczony z więzienia 1 października 1946 r. i objęty policyjnym dozorem - raz w tygodniu musiał zgłaszać się na komisariacie MO, obowiązywał go też zakaz opuszczania stałego miejsca zamieszkania bez zgody prokuratora. Czynności śledcze były faktycznie prowadzone do 1946 r., chociaż oficjalnie zostały zakończone w okresie dużo późniejszym, kiedy na mocy amnestii z dn. 27.04.1956 r. postanowieniem Prokuratora Wojewódzkiego w Krakowie z dn. 4.09.1956 r. poszukiwania Ferdynanda Goetla, Jana Skińskiego i Mariana Wodzińskiego zostały odwołane, a śledztwo umorzone. Urbana Franciszka Prochownika wypuszczono na wolność nie znajdując żadnych dowodów jego współpracy z Niemcami.

Uwagi:

Czynności śledcze były faktycznie prowadzone do 1946 r., chociaż oficjalnie zostały zakończone postanowieniem Prokuratury Wojewódzkiego w Krakowie z dn. 4.09.1956 r. o umorzeniu postępowania. Akta zawierają protokoły przesłuchań świadków oraz korespondencję w sprawie, oryginalne tytuły prasy codziennej z l. 1943-1944 z artykułami dot. Katynia (prasa "gadzinowa" oraz konspiracyjna), oryginalne niemieckie broszury i ulotki propagandowe, publikacje: "Amtliches Material zum Massenmord von Katyn" oraz "Amtliches Material zum Massenmord von Winniza", materiały ikonograficzne z prac Komisji Burdenki, publikację "Prawda o Katyniu" wydaną nakładem Związku Patriotów Polskich w ZSRR.

Represjonowani:

Goetel Ferdynand, data urodzenia: 15-05-1890, imię ojca: Walenty

Formy/Rodzaj represji:

W dn. 25.06.1945 r. prokuratura wydała zarządzenie o jego aresztowaniu, w dn. 10.07.1945 r. został za nim wysłany list gończy.

Prochownik Urban Franciszek, data urodzenia: 26-05-1901, imię ojca: Jan

Formy/Rodzaj represji:

Aresztowany w dn. 15.06.1945 r., osadzony w więzieniu do 1.10.1946 r., po opuszczeniu więzienia zastosowano wobec niego dozór policyjny (zakaz opuszczania stałego miejsca zamieszkania bez zgody prokuratury, obowiązek cotygodniowego meldowania się na komisariacie MO).

Skiwski Jan Emil, data urodzenia: 13-02-1894, imię ojca:

Formy/Rodzaj represji:

W dn. 25.06.1945 r. prokuratura wydała zarządzenie o jego aresztowaniu, w dn. 10.07.1945 r. został za nim wysłany list gończy.

Wodziński Marian, data urodzenia: 08-05-1911, imię ojca: Jan

Formy/Rodzaj represji:

W dn. 7.07.1945 r. prokuratura wydała zarządzenie o jego aresztowaniu, w dn. 10.07.1945 r. został za nim wysłany list gończy.

Represjonujący:

Martini Roman, jedn.org.: , miasto :

Stopień wojskowy:

wiceprokurator

Uwagi:

Wiceprokurator Specjalnego Sądu Karnego w Krakowie.

Funkcja:

Prokurator Specjalny Sądu Karnego

Sawicki Jerzy, jedn.org.: Specjalny Sąd Karny, miasto : Kraków

Stopień wojskowy:

Uwagi:

Prokurator, Kierownik Nadzoru Prokuratorskiego nad Prokuraturą i Sądownictwem Specjalnym.

Funkcja:

prokurator